

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska“ z dodatkami „Gość Niedzielny“ i „Gospodarz“ wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. Abonament miesięczny na pocztach 1.30 marek, z odnośnikiem 1.66 marek. Do Polski 4.00 złote. Wpłacić należy na konto nasze P. K. O. Poznań numer 210.201.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody stary!

Niech będzie podwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 5 fenigów za 1-milimetrowy wiersz sześciolamowy. Wiersz reklamowy 15 fenigów. — Redakcja i administracja: Allenstein, Ostpr., Mühlenstr. 2. Telefon nr 2531. Pocztove konto czekowe: Königsberg 2364. Rękopisów redakcja nie zwraca.

Rok 49

Olsztyn, na środę 2-go października 1935 r.

Nr. 228

Włochy idą

za przykładem innych mocarstw

Paryż. „Le Petit Journal“ zamieszcza wywiad swego wysłannika z Mussolinim, który oświadczył m. in. co następuje:

Któż może przypuszczać, że uzasadnione i jasne żądania Włoch mogą wywołać wojnę europejską? Włochy mają prawo do życia. Jest nas 40 milionów skupionych na małym terytorjum biednego kraju. W r. 1952 będzie nas 52 miliony. Czyż chcą nas skazać najpierw na niepokój a później na nieunikniony wybuch. Idziemy za przykładem wielkich mocarstw, które utwierdziły wyższość i szlachetność białej rasy. Studjowałem kampanię marokańską. Z zachwytem wspominam dzieła marszałka Lytutey'a. — Czyż wówczas, aby skończyć z ustawicznymi zrywami zbuntowanych — Francja nie wysłała 100.000 żołnierzy pod wodzą marszałka Petain'a? Czy bylibyście pozwolili wówczas Genewie powstrzymać waszą ekspansję i szkodzić waszemu bezpieczeństwu? — A przecież Liga Narodów już wówczas istniała.

Na pytanie korespondenta, czy Laval czynił jakieś obietnice w tej sprawie, Mussolini odpowiedział:

Nie. Nic mi nie obiecywał, gdyż sprawa była uregulowana z Anglią. W dyskusjach Laval uzna-

wał prawa ekonomiczne Włoch do Abisynji w rejonie Dżibuti — Addis Abeba. Na terenie dyplomatycznym nie mam sobie nic do zarzucenia. Uprzedziłem Anglię o swoich zamiarach najpierw 29 stycznia, a potem 1 maja br. — Wojska nasze przedostawały się do Afryki przez kanał suezki w sposób jawny i przeciwko temu aż do wizyty min. Eden w Rzymie, rząd angielski nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń. Min. Edenowi nie mogłem dać zadośćuczynienia, gdyż nie brał on pod uwagę żywotnych potrzeb narodowych, ani nie uwzględniał honoru narodowego.

Na zapytanie co zrobi Duce, jeżeli Liga zastosuje artykuł 16 Mussolini odpowiedział:

Włochom nie wyznaczono w Abisynji żadnego miejsca. Cały mechanizm organów Ligi został przewidziany w propozycjach 5-ciu pod znakiem i marką zbiorowości i sił międzynarodowych. Wszystko zostało dokonane, tylko z myślą o urzędzeniu Abisynji. Negus nie tracił czasu. Założył sprzeciwko funkcjonariuszom włoskim. Naprawdę więc pozostali Włochom jedynie sprawy higieny. Ale czyż po to czyniliśmy tak poważne poświęcenia, aby mieć zaszczyt wysyłania do króla królów kilkunastu lekarzy?

I grożą wojną w trzech częściach świata

Rzym. Prasa przedrukowuje i komentuje szeroko artykuł „Tempsa“ o sytuacji na Morzu Śródziemnym.

Dziś mało jest mieć w swem ręku Gibraltarc, Malte i Cypr — powiadają Włosi. Owszem, to prawda, że wybrzeża Włoch są zagrożone działaniami angielskich pancerników, ale nie należy zapominać, że Malta jest również zagrożona torpedami włoskich łodzi podwodnych.

Włochy mają doskonałe lotnictwo. W tej sytuacji Malta, która była dotychczas placówką panującą w środku Morza Śródziemnego — może zostać łatwo opanowana. Samoloty bombardowe potrzebują pół godziny loty z Sycylii na Malte, a samoloty włoskie w Trypolitanii zużyją na ten lot mniej niż dwie godziny.

Genewa, która jest posłuszna masonerii — wywołać może trzy wojny: w Europie, Afryce i Ameryce (?).

Kiedy rozmowy genewskie zostaną zakłócone hukiem dział?

Rzym Pat. „Piccolo“, omawiając sytuację, wytworzoną w Genewie pisze: Podczas, gdy jesień jest w Genewie łagodna, w Abisynji uroczyste obchodzone jest święto zakończenia pory deszczowej. Włochy mają ważniejsze sprawy na głowie niż ga-

dać bezowocnie na terenie Ligi Narodów. Może niewiele czasu upłynie, a rozmowy nad Lemanem zakłócone zostaną hukiem dział. Wówczas ludzie ligowi przypomną sobie, że Włochy zaczęły regulować swe stare i nowe porachunki.

Tak źle a tak niedobrze

Paryż. Pat. Specjalny korespondent Havasa donosi z Genewy, że najwięcej komentarzy wywołało tam zdanie komunikatu włoskiego, zapowiadające, iż Włochy nie wystąpią z Ligi Narodów, dopóki nie zostaną przedsięwzięte przeciwko nim specjalne zarządzenia w kołach kierowniczych Ligi.

Twierdzą, że stanowisko Włoch uległo zmianie, jeżeli chodzi o wystąpienie ich z Ligi. Poprzednio mówiono, że Włochy wystąpią z Ligi, gdy zatarg włosko-abisyński będzie całkowicie rozpatrywany

przez Radę Ligi. Później dawano do poznania, że Włochy nie zgodzą się nigdy na zastosowanie art. 15 paktu. Obecnie rząd włoski zdecydował się porzucić Ligę w wypadku, gdyby chciano zastosować art. 16. Po przytoczeniu komentarzy prasy włoskiej, Havas zadaje pytanie, czy wobec stanowiska rządu włoskiego Liga będzie skłonna zmienić swoje stanowisko i czy po odrzuceniu zaleceń Rady Ligi, co obecnie wydaje się rzeczą pewną, Liga nie zastosuje art. 16 paktu.

To się nazywa normalna sytuacja

Kair. Pat. Do Aleksandrii przybyły krążowniki brytyjskie „Renown“ i „Hood“, lecz do portu nie weszły. U wejścia do portu zostały ustawione dalekonośne działa. W pobliżu Aleksandrii odbyły się manewry przy udziale floty i sił lotniczych. Wejście do portu zostało zagrożone stalową siecią. Pozostawiono jedynie niewielkie przejście. W samym porcie panuje duże ożywienie, po ulicach przesuwa się ciężarówka, samochody pancerne, a nad por-

tem krąży samoloty. Amunicja wyladowywana jest z pośpiechem. W ciągu ostatnich pięciu dni przybyło do Aleksandrii 170 samolotów.

Podsekretarz stanu w ministerstwie wojny oświadczył, że dotychczas nie uczyniono nic celem zwiększenia armji egipskiej. Sytuacja na zachodniej granicy jest normalna. Włosi na granicy Cyrejnaki przeprowadzili trzy rzędy drutów kolczastych, a żeby zabezpieczyć się od wtargnięcia beduinów.

Krótko i zwięźle

Królewiec. Kanclerz Hitler przybył w niedzielę do Królewca, witany entuzjastycznie. Kanclerz dokonał w towarzystwie ministra wojny v. Blomberga inspekcji wojsk. W środę bierze kanclerz udział w uroczystościach żałobnych w Tannenbergu.

Paryż. Pat. Havas donosi z Londynu: W oficjalnych kołach brytyjskich zaprzeczają wiadomościom zagranicznym jakoby Francja i Anglia omawiały obecnie zawarcia paktu wzajemnej pomocy.

Francuski minister lotnictwa generał Denain, zarządził zwołanie narady wojskowej, w której wzięł udział szef sztabu generalnego oraz jego dwaj zastępcy, inspektorzy armji, dowódcy generalowie broni lotniczej. Cel konferencji i treść obrad nieznane.

W wielkich manewrach, które odbędą się w obecności króla w Mołdawji i na Bukowinie, weźmie też udział szef francuskiego sztabu generalnego, gen. Gamelin wraz z liczną świtą wojskowych. Na manewrach tegorocznych będzie obecny cały gabinet z premierem Tatarescu na czele.

Kair. Pat. Przybyło do Addis Abeby czterech oficerów francuskich, którzy mają stanąć na czele policji i zająć się jej reorganizacją. Poza policją stołiczną oficerowie ci będą również organizowali żandarmerję kolejową. Rząd zawarł z nimi kontrakt trzyletni.

Białogród. Pat. W kopalni węgla w Boliewac we wschodniej części Syberji, nastąpił gwałtowny wybuch gazów, od którego 15 górników poniosło śmierć, a 20 zostało rannych.

Paryż. Pat. Agencja Havasa donosi z Brukseli: Na środę mają być zwołane komisje spraw zagranicznych Izby i senatu, aby wysłuchać oświadczenia van Zeelanda.

Przyczyną zwołania komisji spraw zagranicznych obu Izb mają być rozmowy, które van Zeeland odbył z Ribbentropem.

Marsylja. Pat. Parowiec „Porthos“ odpłynął w kierunku Dżibuty, wioząc tam dwa bataliony piechoty kolonialnej celem zapewnienia bezpieczeństwa obywateli francuskich we francuskiej części Somali.

Angielski projekt sankcyj

Londyn. Korespondent dyplomatyczny „Daily Herald“ donosi, że sprawa ewentualnych sankcyj przeciwko Włochom jest obecnie tematem prywatnych rozmów pomiędzy mocarstwami Rady Ligi. Zdaniem dziennika początkowo przewidywane byłyby następujące kroki:

1) Zerwanie stosunków dyplomatycznych, 2) stopniowo wzrastająca presja gospodarcza, wreszcie 3) blokada wszystkich portów włoskich, której wykonanie z ramienia Ligi powierzone zostałoby W. Brytanji oraz Francji. Blokada nie obejmowała by odrazu wszystkich artykułów i np. dowóz żywności dla ludności cywilnej byłby dozwolony. Gdy by jednak łagodniejsze zarządzenia okazały się bez skuteczne to blokada mogłaby ulec rozszerzeniu nawet na artykuły żywnościowe.

Premjer Gömbös na audjencji u kanclerza Hitlera

Berlin. Premjer węgierski Gömbös przyjęty był na dłuższej audjencji przez kanclerza Hitlera. W czasie rozmowy obecny był premjer pruski generał Göring. Premjer Gömbös złożył również wizyty ministrowi wojny Blombergowi oraz ministrowi spraw zagranicznych Neurathowi. W godzinach przedpołudniowych Gömbös złożył wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza.

Tłumy wyborców przed lokalem wyborczym w Klajpedzie czekają, by oddać swój głos.

Niemiecka propaganda wyborcza na ulicach Klajpedy

Sankcje to wojna, oświadczają Włochy

Rzym. „Tribuna“ ogłasza na naczelnym miejscu następujące uwagi:

W dalszym ciągu mówi się o sankcjach, a tymczasem sankcje te nie istnieją w ramach paktu Ligi Narodów. Artykuł 16 paktu, który nie dotyczy zartargu włosko-abisyńskiego, mówi tylko o zerwaniu stosunków handlowych i finansowych.

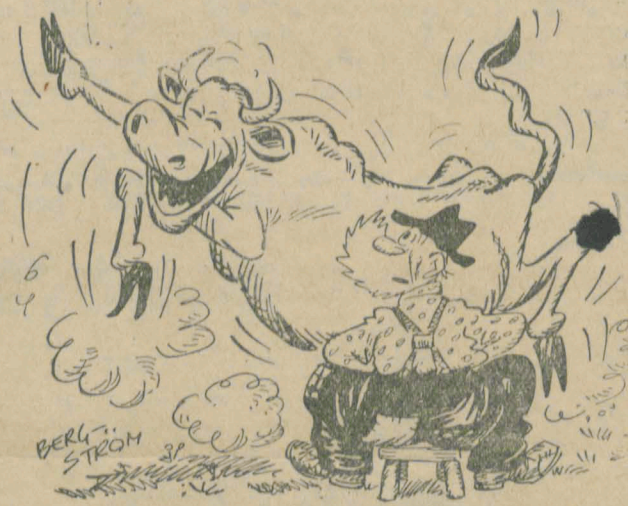
Rozważmy teraz sprawę konkretnie. Włochy faszystowskie od trzynastu lat prowadzą własną niezależną politykę. Nie żądały one ani jednego solda od zagranicy tytułem pożyczki. Zapłaciły to, co było do zapłacenia. Nie można im teraz odmawiać tego, czego nigdy od nikogo nie żądały.

Włochy faszystowskie sprzedają towary i kupują towary. Państwa, które mówią o sankcjach, są temi, które sprzedają nam znacznie mniej, niż od nas kupują. Jeżeli państwa te nie chciałyby więcej u nas kupować, a jednocześnie chciałyby nadal sprzedawać, dziękujemy im za to, ponieważ przyzwyczajając się kupować u innych tylko to, co jest niezbędne, poprawimy nasz bilans handlowy.

Sprawy te, jakkolwiek niewiarogodne, nie są sankcjami. Jeżeli zaś sądzono, że można przeprowadzić jakąkolwiek blokadę, o której pakt Ligi Narodów nie mówi, wtenczas byłby to akt wojny. Na akt taki odpowiada się wojną. Oto co należało sprzecyzować, nie więcej.

Deklaracja powyższa omawiana była bardzo obszernie w radio rzymskim przez senatora Forges Davanzatti.

Kącik wesołości

Laskotliwa krowa

RUCH TOWARZYSTW

Zebrania Związku Polaków

odbędzie się

W czwartek, 3. 10. o godz. 19.00 w Kapłitynach
W sobotę, 5. 10. o 19.00 w St. Wartemborku
W środę, dnia 9. 10. o godz. 19.00 w Gadach
W czwartek, 10. 10. o godz. 19.00 w Jondorfie
W niedzielę, 13. 10. o godz. 16.00 w Wymoju
W niedzielę, 13. 10. o godz. 16.00 w Pluskach.

Zebranie w Brunswaldzie naznaczone pierwotnie na niedzielę, dnia 6. października **nie odbędzie się**. Uprasza się o udział w zebraniu w Gietkowie.

Program radiowy

rozgłośni warszawskiej.

Czwartek, dnia 3 października 1935 r.

6.30 „Kiedy ranne“ 6.33 Pobudka i gimnastyka 6.50 Muzyka z płyt. W przerwie o godz. 7.20 Dziennik poranny. 7.50 Program na dz. bieżący. 7.55 Parę informacyj. 8.00 Audycja dla szkół. 12.00 Hejnał, 12.03 Dz. połudn. 12.15—13.00 Poranek muzyczny dla szkół średnich. 13.00 Muzyka salonowa z płyt. 13.25 Chwilka dla kobiet. 13.30—15.15 Przerwa. 15.15 Przegląd giełdowy. 15.25 Wiad. o eksporcje polskim. 15.30 „Jesiennie nastroje“ — koncert w wyk. zesp. kamer. N. Mańskiej. 16.00 „Cyganiatko“ — opowiadanie dla młodszych dzieci wygl. Stary Doktor. 16.15 Edward Grieg, Kamil Saint-Saens, Pablo Sarassate grają swoje własne utwory (płyty) z objaśnieniami. 16.45 „Cala Polska śpiewa“ (koncert chóru mieszanego z Krakowa). 17.00 „Socializm polski w rewolucji 1905 roku“ — odczyt wygl. Leon Wasilewski. 17.15 „Polak, Węgier, dwa bratanki“ — audycja muz.-słowa z Poznania. 17.50 „Książka i wiedza odczyt z Wilna. 18.00 Recital fortep. Flory Czarnockiej 18.30 Film, plastyka, architektura. 18.45 Muzyka salonowa (płyty). 19.25 „Nowiny leśne“ — prof. Jan Kloska. 19.35 Wiad. sport. 19.50 Pogad. aktualna. 20.00 Koncert muzyki lekkiej w wyk. ork. P. R. 20.45 Dz. wieczorny. 20.55 „Samobrona przeciwlotniczo-gazowa“, pogad. 21.00 **Wielki Teatr Wyobraźni**. Premiera słuchowiska oryginalnego Zofji Nałkowskiej p. t. „Noce Teresy“. 21.50 „Nasze pieśni“ w wyk. Maurycego Janowskiego. 22.15 III koncert z cyklu „Kwartety Haydna“. 22.40—23.30 Muzyka taneczna (płyty).

Królewiec.

6.30 Koncert poranny. 12.00 Koncert z Monachium. 14.15 Muzyka z Koenigswusterhausen. 15.55 Koncert rozrywkowy w wyk. kapeli Boerschela. 17.00 Koncert pop. z Lipska. 20.30 Wieczór tańca z Berlina. 22.40—24.00 Koncert z Berlina.

Kolonja

16.10 Fryderyk Chopin. Wykona Herbert Harum (fort.) 1) Sonata b-moll 2) Preludjum cis-moll, 3) Edjudy as-dur, i-moll i a-moll.

Wydawca: Seweryn Pięniężny. Za redakcję odpow.: Wacław Jankowski. Za dział ogłoszeń: S. Pięniężny. D. A. VIII 35: 900.

Wiadomości z świata

Wstrząsająca tragedia na sali sądowej w Grazu

Wiedeń. Na sali rozpraw sądu karnego w Grazu rozegrała się wstrząsająca scena.

Niejaki Franciszek Geisseder stanął przed trybunałem oskarżony o znieważenie grobu i niebezpieczne pogroźki.

Nagle w ciągu rozprawy oskarżony wyciągnął 9-strzałowy rewolwer wojskowy i otworzył ogień na trybunał i świadków.

Sędzia dr. Preisinger został ciężko ranny. Kule skierowane w stronę prokuratora, chybiły, natomiast ciężkie rany odniosły jeszcze dwie osoby z pośród świadków, a mianowicie dyrektor administracji szpitala krajowego w Grazu, Pfeifer i żona oficera Pechaczek. Ostatnią kulą zranił się oskarżony w głowę i wkrótce później zmarł w czasie transportu do szpitala.

Geisseder był dawniej zatrudniony w szpitalu w Grazu i z zemsty za wydalenie go nieważył grób syna dyrektora szpitala.

Lord skazany za sfałszowanie czeków

Sąd londyński skazał 29-letniego lorda Edwarda Montagu na 9 miesięcy więzienia za sfałszowanie czeku. Oskarżony zaopatrzył fałszywym podpisem wystawiony przez swą pracodawczynię czek na 17 funtów szterlingów i puścił w obieg. Skazany lord Montagu jest synem księcia Manchesteru i już często miał zatarg z sądami. Był on regularnym gościem spelunek i klubów nocnych. Z początkiem bieżącego roku próbował nadaremnie dostać się do francuskiej Legji Cudzoziemskiej. Jego rodzina, należąca do wysokiej arystokracji, jest obecnie całkowicie pozbawiona środków do życia.

Mobilizacja Akcji Katolickiej w Stanach Zjednoczonych

Odbył się tutaj 53 doroczny zjazd członków potężnej organizacji katolickiej, „Knights of Columbus“ (Rycerze św. Kolumba), na którym zebrało się przeszło 200 delegatów ze wszystkich Stanów Ameryki Północnej, z Kanady, Wysp Filipińskich, Kuby, Puerto Rico i Alaska. Na zjeździe dotychczasowy zarząd, który wybiera się na 2 lata i którego termin działalności dobiegał końca, został przez jednogłośnie aklamacją wybrany nanowo. Zjazd odbywał się pod hasłem „Mobilizacji Akcji Katolickiej“.

Ostatnie telegramy

Nierozzerwalne są węzły sojuszu polsko-rumuńskiego

Bukareszt. Pat. Poseł Arciszewski w towarzystwie pułkownika Morawskiego, specjalnego wysłannika pana Prezydenta Rzeplitej, oraz attache wojskowego pułkownika Kowalewskiego, jak również radcy poselstwa Poninskiego przyjął Marszałka Prezana, wręczając mu insygnja orderu Orła Białego. Przy tej sposobności poseł Arciszewski podkreślił w wygłoszonym przemówieniu nierozzerwalne węzły sojuszu, jakie łączą Polskę z Rumunią oraz armię obu krajów.

1.083.000 ludzi liczy armja negusa

Specjalny korespondent „Timesa“ donosi z Addis Abeba, że cesarz Hallie Selassie zdołał do obecnej chwili uzbroić i zorganizować wojsko w liczbie 1.083.000 ludzi. Siły te rozpadają się zależnie od prowincji następująco: w Bale-Ogaden znajduje się 35.000 ludzi, w Harrarze 40.000 ludzi, w Szoa 100 tysięcy ludzi, w Tigrze 50.000 itd. Zaznaczyć należy że dla całej tej armji przygotowano również żywność, uzbrojenie ich jednak jest w wielu wypadkach bardzo niewystarczające.

Korespondent „Timesa“ donosi, że wojskowy doradca cesarza, szwedzki generał Eryk de Vigne zrezygnował ostatnio ze swego stanowiska idąc za radą lekarzy, którzy poradzili mu powrót do ojczyzny. Generał de Vigne był doradcą cesarza od r. 1934 i przyczynił się do założenia oficerskiej szkoły wojskowej, w której stale przebywało 120 oficerów przechodzących kurs.

Abisynja gotowa do obrony

Londyn. Pat. Turecki generał Wehib Pasza, który dowodzi południową armją abisyńską, oświadczył przedstawicielowi „Evening Standard“, że dokonawszy inspekcji frontu wzdłuż granicy włoskiego Somali na odcinku 1500 mil, posiada największą ufnosć. Sztab abisyński zorganizował linje obronne. Istnieje doskonała linja karabinów maszynowych. Zorganizowano również korpus wielbłądów. **Wśród wojska panuje jaknajlepszy duch**. Generał Wehib Pasza przewiduje, że Włosi chcą opanować dolinę Vebi Szibeli, która posiada bogate plantacje cukru i bawełny.